

Fælles udfordringer for økologisk kvægbrug i hele verden

Høj husdyrsundhed, dyrevelfærd og naturlighed er et helt centrale mål for den økologiske produktion hele kloden rundt, og en af de vigtigste årsager til at forbrugerne vælger at købe økologiske produkter.

Kan Danmark følge med, når det gælder økologiregler og krav til fx dyrevelfærd, som er i rivende udvikling uden for den danske grænse? En international IFOAM-konference om økologisk husdyrhold er netop afholdt i Hamborg, hvor der blev fremlagt og diskuteret, hvordan økologer kan tackle de udfordringer, der er inden for økologisk husdyrproduktion. For med økologisk produktion er det ikke givet at alle problemer inden for husdyrsundhed og velfærd er løst. Der er en række områder, hvor de økologiske producenter er udfordret, men også områder, hvor der i fremtiden vil blive stillet endnu større krav til økologerne for at kunne dokumentere en bedre sundhed og velfærd over for forbrugeren.

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Afhorning af kalve

Et af de emner, der blev diskuteret på konferencen var afhorning af kalve. I EU blev der i 2009 vedtaget, at økologiske kalve ikke må afhornes systematisk. Der er imidlertid et relativt stort skel mellem, hvad målsætningen er, og hvordan det praktiseres. I Danmark indførte man en mulighed for at søge dispensation for dette krav, bl.a. fordi det var uhensigtsmæssigt at indføre det i de besætninger, hvor afhornede køer ville komme til at gå i samme flok som køer med horn. Et andet argument var det sikkerhedsmæssige for dem, der passer dyrene. I Tyskland ser man anderledes på det – dog med variation i reglerne mellem bundeslandene, mens man i fx USA ikke har indført noget forbud mod afhorning i økologireglerne. I Tyskland er der fx fokus på, hvor meget plads en flok køer med horn bør have på opsamlingspladsen for at undgå stresssituationer og skader. I et tilfælde med Sort Pied Malke race, var et areal på 2,5 m² at foretrække på opsamlingspladsen. Hvis dispensationsmuligheden falder væk her i Danmark, skal man være opmærksom på, at det vil kræve mere plads. Ellers vil brug af genetisk pollede dyr blive meget aktuelt for de økologiske producenter i fremtiden.

Brug af antibiotika

Når det gælder sygdomsbehandling er der også stor forskel på hvilke regler, der er for økologer i forskellige lande. I USA har man en nul-tolerance over for brug af antibiotika i økologiske besætninger. Andre – herunder også danske mælkeproducenter – har gjort en stor indsats for at udfase brug af antibiotika. Kan økologerne i Europa blive ved med at bruge antibiotika, som i dag, eller kommer der i fremtiden en ensretning af reglerne i forhold til lande som USA, Canada og New Zealand? Det kan kun fremtiden vise, men det er sandsynligvis et område, hvor den økologiske produktion kommer til at skille sig mere markant ud end tilfældet er i dag.

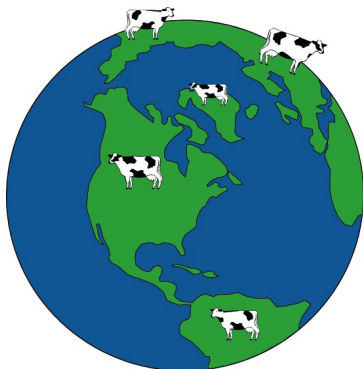
Naturlig fravæning af kalve

I Schweiz, Tyskland og Holland sker der en del vedrørende naturlig fravæning af kalve. Det vil sige at, hvor man i Danmark normalt fravæner kalven 24 timer efter kælvningen, får kalven mulighed for at die og have kontakt til koen, så længe den skal have mælk. Dette sker typisk, samtidig med at koen stadig malkes. Der er flere forskellige måder at praktisere forlænget /naturlig fravæning på. I Holland har 30 økologiske mælkeproducenter indført systemet med stor succes. De udenlandske erfaringer viser, at kalve, som dier deres mor frem til fravæning, har lavere sygdomsrekvens og dødelighed end kalve, som mælkefodres på traditionel vis. Kalvene suttede ikke på andre kalve eller på inventar. Desuden var der en positiv effekt på tilvækst, alder ved kælvning, samt mælkeydelse i første laktation. Med systemet stræber man efter at komme så tæt på naturlige forhold for ko og kalv som muligt. Der vil dog komme mindre mælk i mælketanken, og der kan opstå øget stress ved fravæning senere. I Tyskland har man afprøvet metoder der med god succes kan mindske stress ved fravæning enten ved gradvis fravæning eller ved at sætte en 'næseflap' på kalven, som forhindrer den i at die hos koen.

Klima og bæredygtighed

Store emner på konferencen var diskussionerne om klimapåvirkning, bæredygtighed og ressourceudnyttelse i økologisk husdyrhold. Flere modeller til beregning af drivhusgas emission blev præsenteret og værdien af kulstofbindingen i vedvarende græsmarker blev diskuteret. Et engelsk regnearksværktøj, til hurtigt at beskrive bæredygtighed i økologisk husdyrhold, var afprøvet i malkekvægbedrifter i Østrig, Finland, England og Danmark. Foderudnyttelse, reduceret transporttid til slag og bæredygtige byggematerialer var også blandt de mange forskningsprojekter, der blev fremlagt på konferencen.

Dette var et par eksempler på, hvad der diskuteres på verdensplan, når vi taler om økologisk malkekvægproduktion nu og i fremtiden. Alle emner vil før eller siden blive aktuelle på økologiske landbrug i Danmark, som en del af den globale sammenhæng økologien indgår i.

Økologien fortolkes forskelligt rundt om i verden, men målet er det samme nemlig høj husdyrsundhed, dyrevelfærd og naturlighed.
Illustration: Videncentret for Landbrug, Økologi